

Základní škola a Mateřská škola Hradec Králové – Svobodné Dvory, Spojovací 66	
Školní poradenské pracoviště	
Školní metodik prevence	
PREVENTIVNÍ PROGRAM	
KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY „CO DĚLAT KDYŽ...“	
Číslo přílohy:	1
Číslo dokumentu:	018_Preventivní program
Vypracovala:	Mgr. Hana Šebestová
Schválil:	Mgr. Pavel Balda
Dne:	1. 9. 2019

OBSAH

1 POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A KONZUMACI TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ VE ŠKOLE

2 POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A KONZUMACI ALKOHOLU VE ŠKOLE

3 POSTUP ŠKOLY PŘI KONZUMACI, DISTRIBUCI NEBO NÁLEZU OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK (dále jen OPL) VE ŠKOLE, KONZUMACE OPL VE ŠKOLE

4 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ZÁŠKOLÁCTVÍ

5 POSTUP ŠKOLY PŘI NEOMLUVENÉ ABSENCI - ZÁŠKOLÁCTVÍ

6 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ KRÁDEŽE

7 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ NETOLISMU

8 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

9 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ZÁVISLOSTI NA NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH HNUTÍCH

10 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ RIZIKOVÉHO SEXUÁLNÍHO CHOVÁNÍ

11 POSTUP ŠKOLY – PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

12 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

13 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY

1 POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A KONZUMACI TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ VE ŠKOLE

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit (viz vyhláška a školní řád).

1. Pokud je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci školních akcí, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, zejména odkud má tabákový výrobek. Zápis založí ŠMP do své agendy.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce žáka.
5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk a chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí.
6. Z konzumace tabákových výrobků je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

2 POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A KONZUMACI ALKOHOLU VE ŠKOLE

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše pedagogický pracovník o události stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí ŠMP do své agendy a vyrozumí vedení školy a zákonné zástupce žáka.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte a vyčká jeho pokynů.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dětí.
10. V případě uživatelského zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
11. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných k užívání alkoholických nápojů.
12. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

NÁLEZ ALKOHOLU VE ŠKOLE

1. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

www.zssvobodnedvory.cz, reditelna@zssvobodnedvory.cz, +420 495 436 033

IČ: 70886075, bankovní spojení: 27-2031280227/0100

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- b) O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- c) Nalezenou tekutinu uloží u vedení školy jako případný usvědčující důkaz.
- d) Zpracují stručný záznam o události.

2. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

- a) Tekutinu nepodrobují žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
- b) O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
- c) O nálezů sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen s datem, místem a časem nálezů a jménem žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Rozhovoru a zápisu je přítomno vedení školy. Zápis záznamu založí ŠMP.
- d) O nálezů vyrozumí zákonného zástupce žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nález u téhož žáka, i orgán sociálně právní ochrany dítěte.
- e) V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěn tekutinu přivolanému lékaři.

3 POSTUP ŠKOLY PŘI KONZUMACI, DISTRIBUCI NEBO NÁLEZU OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK (dále jen OPL) VE ŠKOLE, KONZUMACE OPL VE ŠKOLE

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat a zajistit ji, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, zda mu nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
5. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí vedení školy, zápis z rozhovoru se žákem je uložen u ŠMP.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování nebo dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
7. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů.
8. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
9. Škola současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte.
10. V případě zájmu žáka nebo jeho zákonných zástupců poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci.
11. Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školou. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem.
12. Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
13. Obdobný postup zvolí pedagogický pracovník i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, respektive kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

DISTRIBUCE OPL VE ŠKOLE

1. Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.
2. Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo jako trestný čin. Toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih.
3. Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuce OPL, musí o této skutečnosti vyrozumět Policii ČR.
4. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také zákonného zástupce a orgán sociálně právní ochrany dítěte.
5. Pokud v rámci tohoto podezření zjistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsaným níže.

NÁLEZ OPL VE ŠKOLE

A. V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.
3. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Obálku přelepí, přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
4. O nález vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

B. V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nález ihned uvědomí vedení školy.

3. O nálezu sepíše záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, s datem, místem a časem nálezů a jménem žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomno vedení školy.

4. O nálezů škola vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.

5. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem přivolanému lékaři.

C. V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie ČR.

2. Bezodkladně vyrozumí Policii ČR, zkontaktují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

3. Žáka izolují od ostatních a do příjezdu Policie ČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

4 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ZÁŠKOLÁCTVÍ

Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem (zákon 561/2004).

1. Zákonný zástupce žáka je povinen omluvit nepřítomnost svého dítěte ve vyučování do třetího dne od zahájení absence třídnímu učiteli.
2. Omluva je platná pouze od zákonných zástupců žáka. Škola v případech častější absence požádá o potvrzení od lékaře. U problémových žáků lze omlouvání lékařem dohodnout s odborem sociální péče.
3. O mimořádné uvolnění žádají rodiče předem. Jeden den omlouvá třídní učitel, dobu delší než jeden den omlouvá ředitel školy. Žádost podávají zákonní zástupci žáka řediteli školy na formuláři, který se nachází na webových stránkách školy.
4. Pokud má třídní učitel přesvědčivé důkazy o záškoláctví, nemusí uznat omluvenku zákonných zástupců nebo ji eviduje jako „skryté záškoláctví“. V případě opakování škola informuje oddělení sociálně právní ochrany dětí. Všechny tyto skutečnosti třídní učitel nejprve projedná se zákonnými zástupci žáka a sepíše záznam, informuje výchovného poradce a metodika prevence.

5 POSTUP ŠKOLY PŘI NEOMLUVENÉ ABSENCI – ZÁŠKOLÁCTVÍ

1. O zvýšené či neomluvené absenci informuje třídní učitel ŠMP.
2. Neomluvenou absenci do součtu 10 hodin projednává třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru. Třídní učitel projedná důvod nepřítomnosti žáka se zákonným zástupcem a upozorní ho na povinnost omlouvání stanovenou zákonem. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka.
3. Při 10 a více neomluvených hodinách je povinností školy svolat výchovnou komisi, které se zúčastní vedení školy, školní metodik prevence nebo výchovný poradce, třídní učitel a zákonný zástupce žáka. Může být přizván i zástupce odboru sociální péče.
O průběhu jednání se provede zápis.
4. V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, je škola povinna informovat orgán sociálně právní ochrany dětí.
5. V případě neomluvení absence bude žákovi uděleno kázeňské opatření dle sankčního řádu školy.

6 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ KRÁDEŽE

Škola žákům doporučuje cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním do školy nenosit, případně je mohou odkládat na místa k tomu určená, např. u třídního učitele.

1. Při nahlášení krádeže sepíše třídní učitel zprávu o této události na základě výpovědi poškozeného.
2. Škola dále věc předává policii nebo informuje o této možnosti zákonné zástupce poškozeného žáka.
3. V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně právní ochrany dětí a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení.

7 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ NETOLISMU

Termínem netolismus označujeme závislost na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména: počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (různé formy chatu), virální videa, mobilní telefony, televize aj.

1. V případě, že má učitel u žáka podezření na některou z forem netolismu, seznámí s touto skutečností školního metodika prevence, třídního učitele a vedení školy.
2. Školní metodik prevence nabídne žákovi adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení a podpora žáka při řešení obtížných situací, které mu jeho rizikové chování přináší.
3. Školní metodik prevence současně informuje zákonné zástupce.
4. Zákonným zástupcům nabídne pomoc a předá databázi institucí zabývajících se touto problematikou (pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, odborná zdravotnická zařízení, nestátní organizace orientované na danou problematiku).

8 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Sebepoškozování je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím chováním je řezání (žiletkou, střepem atd.), pálení kůže, škrábání, píchání jehlou, rozrušování hojících se ran, značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí, obrušování popálené kůže, kousání, údery, nárazy, dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

1. Pokud má učitel u žáka podezření na některou z forem sebepoškozování, oznámí tuto skutečnost neprodleně školnímu metodikovi prevence, třídnímu učiteli a vedení školy.

V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškození je namísto okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

2. Školní metodik prevence kontaktuje rodinu a zahájí systematickou spolupráci.

3. Školní metodik prevence se společně s třídním učitelem snaží zjistit příčiny sebepoškozování.

4. Školní metodik prevence motivuje zákonné zástupce žáka k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance, pedagogicko-psychologická poradna.

5. Škola stanoví jasně hranice a pravidla na půdě školy (například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se).

6. Ohlašovací povinnost (Policie ČR/ OSPOD) se netýká přímo sebepoškozování, ale doprovodných problémů často SP doprovázejících – šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd., povinnost hlášení podléhá rovněž podezření navádění dětí k sebepoškození/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).

9 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ZÁVISLOSTI NA NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH HNUTÍCH

Za rizikové považujeme především skupiny řazené ke kultům a sektám. Pod pojmem „sekta“ rozumíme v kontextu primární prevence rizikového chování určitou ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.

1. V případě, že má učitel u některého žáka podezření na příslušnost k tzv. novým náboženským hnutím, informuje o této skutečnosti ředitele školy, třídního učitele, školního metodika prevence a zákonného zástupce dítěte.
2. Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství.
3. V odůvodněných případech je možné kontaktovat tato pracoviště - pedagogicko-psychologickou poradnu, středisko výchovné péče, OSPOD, Policii ČR.

10 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ RIZIKOVÉHO SEXUÁLNÍHO CHOVÁNÍ

K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný začátek pohlavního života (do této skupiny řadíme také zvýšenou konzumaci pornografie před 15. rokem života), vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuita, prostituční chování, prezentování vlastních explicitně erotických materiálů na internetu, krvavé sexuální praktiky, vaginální, anální a orální styk bez použití kondomu mimo dlouhodobé partnerství, kde se předpokládá věrnost partnerů. Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí.

1. Učitel by měl zasáhnout tehdy, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé. A to v těchto případech: pokud ho dítě neprovádí v soukromí; pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího; pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování (to znamená, že tomu dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně).

Pokud má učitel podezření na některou z forem rizikového sexuálního chování, informuje o této skutečnosti ředitele školy, třídního učitele, školního metodika prevence a zákonného zástupce dítěte.

2. Podle závažnosti rizikového chování je možno situaci řešit buď na půdě školy, nebo – ve složitějších případech – zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm.

3. V případě, že rodiče nemají zájem situaci řešit, je potřeba kontaktovat OSPOD, resp. Policii ČR.

11 POSTUP ŠKOLY – PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

Subkultury (např. anarchismus, emo, gothic, hip – hop, punk, ska/reggae, RPG komunity, skinheads) jsou přirozenou součástí života dospívajících. Umožňují dospívajícímu především odpoutat se od pasivního následování hodnot rodičů a autorit, vytváří předpoklad pro budoucí tvorbu vlastní identity v rámci společnosti a představují první krok v rámci nacházení vlastní svébytnosti (proces individuace). Samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznamena, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování. Negativním dopadem příslušnosti k některým subkulturám může být osvojení si některých forem rizikového chování, nejčastěji různé formy závislostního jednání (konzumace nejrozličnějších drog či ulpívání na jednom typu činnosti).

Pokud se vyskytne případ příslušnosti žáka k některé subkultuře, úkolem školy není řešit tuto příslušnost, ale pouze případné projevy rizikového chování.

Specifická intervence je řízena povahou rizikového chování (viz doporučený postup při závislosti na návykových látkách, záškoláctví apod.).

12 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ DOMÁCIHO NÁSILÍ

Domácí násilí řadíme mezi typy rizikového chování, které mohou ohrozit zdravý vývoj žáků a mít nepřímé dopady na chování žáků. Má negativní vliv na harmonický vývoj dětí a mladistvých zejména v oblasti emocionální, vztahové, může ohrozit i zdravý tělesný vývoj.

Násilí, které se odehrává v rodině, se může projevovat v chování žáka a může být jedním z důvodů dalších forem rizikového chování (např. záškoláctví, zneužívání návykových látek, sebepoškozování, násilné chování aj.). Domácí násilí představuje obvykle fyzické, psychické, nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu.

Pokud vyučující získá hodnověrným způsobem poznatky o tom, že někdo připravuje, páchá nebo již spáchal jednání, které lze posoudit jako týrání dítěte, má podle platných zákonů tzv. oznamovací povinnost. Jakmile se tedy kdokoli ve škole dozví o násilí páchaném na dítěti, pak tuto skutečnost neprodleně oznámí orgánům činným v trestním řízení. Souběžně je povinností školy informovat také OSPOD.

13 POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANY – viz Příloha č. 2: Školní program proti šikanování